

مدیریت اطلاع‌رسانی پزشکی و منابع علمی
کارگاه‌های تخصصی کتابداران ۱۴۰۵
ثبت نام:
۹ آبان تا ۱۴ آبان ماه
پیش آزمون:
۲۴ آبان ماه ۱۴۰۵
زمان برگزاری:
۲۶ آبان ماه ۱۴۰۵
گروه اول: ساعت ۱۰-۸
گروه دوم: ساعت ۱۲:۳۰-۱۰:۳۰
آزمون نهایی:
۲۷ آبان ماه
آشنایی با دانش و کاربرد استفاده کتابداران از آلتمتریکس
مدرس:
آقای دکتر رسول نوری
مکان:
کتابخانه موید الاطباء
شماره تماس:
۳۷۹۲۳۶۰۱
لینک ثبت نام:
https://centlib.mui.ac.ir/fa/librarian-workshop
اسکن کنید

سرفصل مطالب

- تاریخچه و فلسفه آلتمتریکس
- مفاهیم، ابزارها، شاخص‌ها
- کاربردهای آلتمتریکس کتابخانه‌های علوم پزشکی
- تمرین و کار عملی

فلسفه آلتمتریکس

💡 فلسفه وجودی و اهداف

- **فراتر از استناد:** هدف اصلی، ارائه معیاری جایگزین برای سنجش تأثیر یک مقاله فراتر از دنیای آکادمیک بود. آلتمتریکس در پاسخ به محدودیت‌های معیارهای سنتی مبتنی بر استناد، شکل گرفت.
- **سرعت و تنوع:** برخلاف استنادات که سال‌ها طول می‌کشد، آلتمتریکس می‌تواند توجهات آنی به یک مقاله را ثبت کند.
- **شناخت و استفاده از خروجی‌های متنوع:** فلسفه آن شامل به رسمیت شناختن تأثیر خروجی‌هایی غیر از مقالات سنتی و ارائه شواهدی از تأثیر اجتماعی پژوهش بود .

- با وجود استقبال گسترده، آلتمتریکس همواره با نقدهایی زیادی مواجه بوده است . با این حال، امروزه **به عنوان مکملی** برای **معیارهای سنتی** در ارزیابی پژوهش به کار می‌رود.

تاریخچه آلتمتریکس

- **ریشه مفهومی (۲۰۱۰): اصطلاح «آلتمتریکس» نخستین بار در مانیفست آلتمتریکس توسط جیسون پریم و همکارانش مطرح شد.**
- **این مانیفست خواستار توجه به اشکال متنوع‌تر ارتباطات علمی و تعاملات آنلاین در کنار استنادات سنتی شد .**
- **تأسیس شرکت (۲۰۱۱): یوان آدی (Euan Adie) شرکت Altmetric را تأسیس کرد.**
- **شروع رسمی (۲۰۱۲): پس از برنده شدن در مسابقه «اپلیکیشن‌های علم» الزویر در سال ۲۰۱۱، نسخه کامل پلتفرم (Altmetric Explorer) در فوریه ۲۰۱۲ منتشر شد و شرکت به طور رسمی فعالیت خود را آغاز کرد .**

چرا به سنجه‌هایی فراتر از استناد نیاز داریم؟

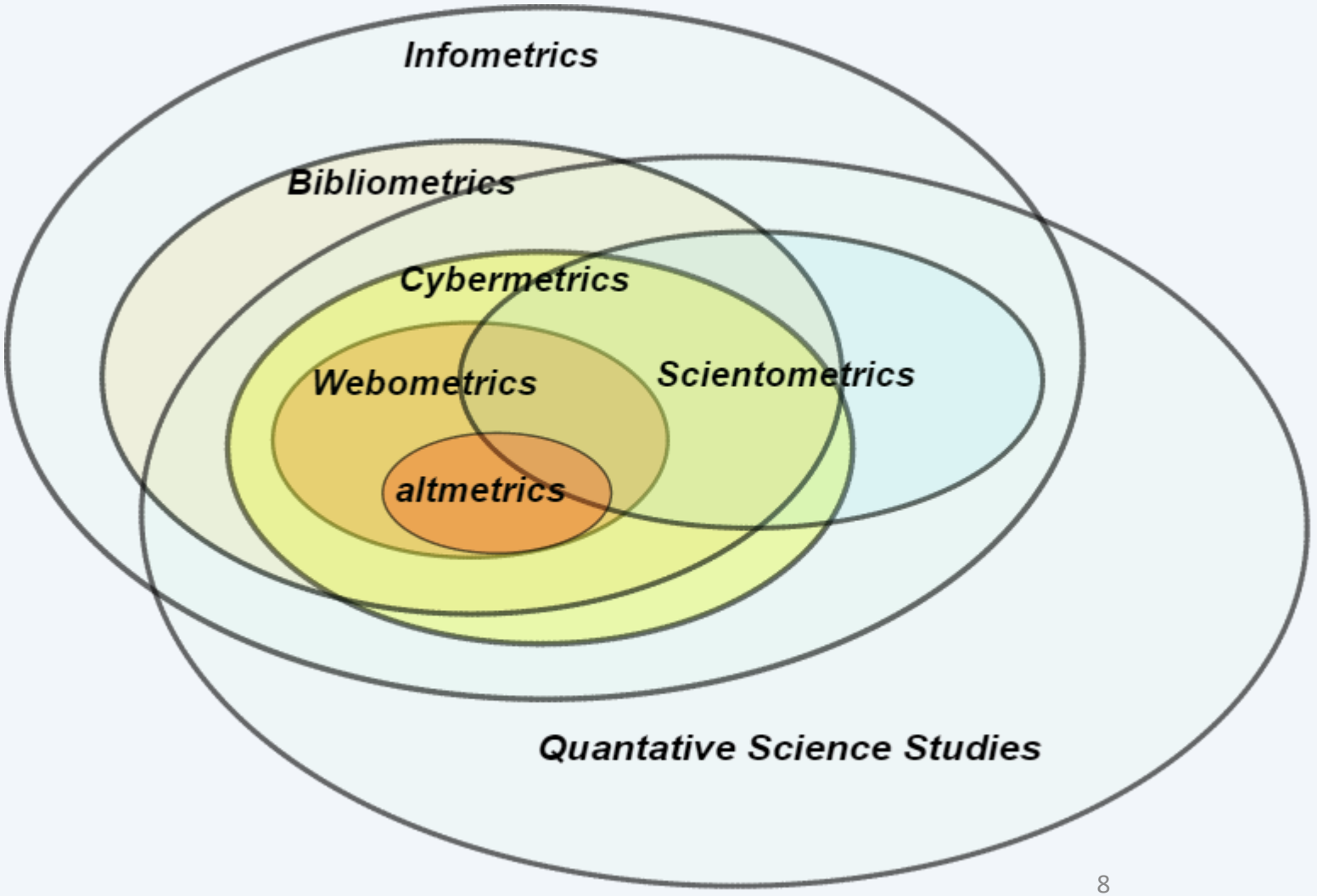
- استناد علمی تنها یکی از شکل‌های اثرگذاری پژوهش است.
- پژوهش‌های سلامت در رسانه‌ها، جامعه حرفه‌ای و میان بیماران نیز بازتاب می‌یابند.
- برخی بازتاب‌ها پیش از شکل‌گیری استناد علمی رخ می‌دهند.
- سنجه‌های سنتی همه تعاملات پیرامون پژوهش را ثبت نمی‌کنند.

آلتمتریکس چیست؟

- Alternative Metrics؛ سنجه‌های مکمل برای آثار علمی
- رصد توجه و بازتاب آثار در محیط‌های دیجیتال
- استفاده از داده‌های رسانه‌ها، شبکه‌های اجتماعی و وب
- مکمل بیبلیومتریکس و ساینتومتریکس؛ نه جایگزین آن‌ها

آلتمتریکس صرفاً شمارش لایک نیست؛ مجموعه‌ای از سیگنال‌های دیجیتال پیرامون یک اثر علمی را بررسی می‌کند.

The relationship between the metrics terms

چه چیزی را اندازه‌گیری می‌کنیم؟

- **توجه به اثر** :Attention
- **مشاهده، دانلود یا استفاده** :Usage
- **تعامل کاربران با اثر** :Engagement
- **تغییر یا پیامد حاصل از پژوهش** :Impact
- **.توجه یا تعامل آنلاین به‌تنهایی اثرگذاری واقعی را اثبات نمی کند.**

منابع داده آلتمتریکس

- شبکه‌های اجتماعی
- رسانه‌های خبری و مطبوعات
- وبلاگ‌ها و وب‌سایت‌ها
- اسناد سیاستی و گزارش‌های سازمانی
- سامانه‌های مدیریت منابع علمی و سایر منابع دیجیتال

انواع سیگنال‌ها و معنای آن‌ها

- **توجه رسانه‌ای** :News
- **اشاره در سند سیاستی** :Policy
- **بحث و تفسیر در وبلاگ‌ها** :Blogs
- **انتشار و تعامل اجتماعی** :Social Media
- **ذخیره و نشانه‌ای از توجه یا قصد مطالعه** :Mendeley
- **ارتباط احتمالی با نوآوری** :Patent

ابزار Altmetric و نشان Donut

- **نمایش تصویری توجه آنلاین به آثار علمی**
- **ارائه** Altmetric Attention Score
- **تفکیک منابع مختلف توجه با رنگ‌ها**
- **امکان مشاهده رخدادها و منابع اشاره‌کننده**
- **اتصال به** DOI **و شناسه‌های اثر**

رنگ‌های Donut **ترکیب منابع توجه را نشان می‌دهند. از رنگ یا امتیاز کلی به‌تنهایی نتیجه‌گیری نکنید.**

فعال کردن بوکمارک آلتمتریکس روی مرورگر

- وارد سایت https://www.altmetric.com/ شوید.
- وارد قسمت Resources شوید و سپس بخش free tools
- در صفحه بعدی روی Altmetric Bookmarklet کلیک کنید و اطلاعات خواسته شده را تکمیل کنید.
- پس از تکمیل، یک دکمه قرمز رنگ "Altmetric it!" در صفحه ظاهر می‌شود. مستقیماً با ماوس آن را کلیک کرده و به نوار نشانک‌های Chrome (معمولاً زیر نوار آدرس) بکشید و رها کنید.

Altmetric Bookmarklet

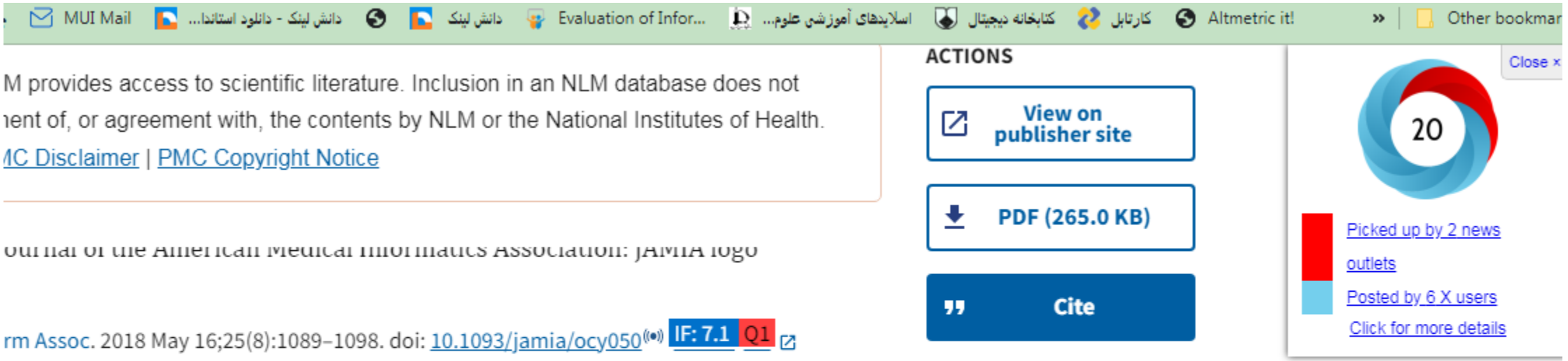
Find all the details you need for a paper you published with the Altmetric Bookmarklet. Install our free bookmarklet for Chrome, Firefox, and Safari to view the online shares and mentions of an article with a single click.

See more

Thanks! Now all you need to do to install the Bookmarklet is click and hold on the 'Altmetric it!' button below and drag it to your bookmarks bar.

Altmetric it!

MUI Mail
دانش لینک - دانلود استاندا...
دانش لینک
Evaluation of Infor...
اسلایدهای آموزشی علوم...
کتابخانه دیجیتال
کارتابل
Altmetric it!
Other bookmar
M provides access to scientific literature. Inclusion in an NLM database does not
ıent of, or agreement with, the contents by NLM or the National Institutes of Health.
MC Disclaimer | PMC Copyright Notice
ournal of the American Medical Informatics Association: JAMIA logo
rm Assoc. 2018 May 16;25(8):1089–1098. doi: 10.1093/jamia/ocy050
IF: 7.1
Q1
r assessing the quality of mHealth apps: a systematic
Sharareh R Niakan Kalhori [1], Marjan Ghazisaeedi [1,✉], Guillaume Marchand [2], Mobin Yasini [2]
ACTIONS
View on publisher site
PDF (265.0 KB)
Cite
Collections
Permalink
Close ×
20
Picked up by 2 news outlets
Posted by 6 X users
Click for more details

1 Global burden of 369 dise
and territories, 1990-2019
Global Burden of Disease
Original Article
92.4 Q1 2020 16553

2 Global, regional, and natic
years lived with disability
195 countries and territor
analysis for the Global Bu
Original Article
92.4 Q1 2018 12256

مشخصات مقاله ۲۸۷۵۰۹۷۴

Title: Global burden of 369 diseases and injuries in 204 countries and territories, 1990-2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019

10.1016/S0140-6736(20)30925-9 IF: 109.0 Q1

۱۶۵۵۳ استنادات

Author(s): Abbafati, C., Abbas, K.M., Abbasi, M., (...), Lim, S.S., Murray, C.J.L.

Published/Type: 2020 (2020-10-17) / Original Article

Journal: Lancet, 396(10258)

Abstract: Background: In an era of shifting global agendas and expanded emphasis on non-communicable diseases and injuries along with communicable diseases, sound evidence on trends by cause at the national level is essential. The Global Burden of Diseases, Injuries, and Risk Factors Study (GBD) provides a systematic scientific assessment of published, publicly available, and contributed data on incidence, prevalence, and mortality for a mutually exclusive and collectively exhaustive list of diseases and injuries....

2227

Altmetrics

Collaborations:

Altmetric Attention Score (AAS) چگونه تفسیر می‌شود؟

- امتیازی ترکیبی و وزن‌دهی‌شده است.
- منابع مختلف وزن یکسان ندارند.
- امتیاز به نوع و تعداد اشاره‌ها وابسته است.
- شاخص کیفیت علمی مقاله یا اثبات اثرگذاری نیست.
- مقایسه باید با توجه به حوزه، زمان و زمینه انجام شود.

دو مقاله با امتیازهای متفاوت لزوماً از نظر کیفیت یا اثرگذاری واقعی قابل رتبه‌بندی نیستند.

وزن‌های پیش‌فرض منابع اصلی

اخبار News: 8 **امتیاز. بالاترین وزن را دارد و نشان‌دهنده تأثیرگذاری گسترده رسانه‌های خبری است .**

وبلاگ Blog: 5 **امتیاز .**

پادکست Podcasts: 5 **امتیاز .**

اسناد سیاستی Policy document: 3 **امتیاز (به ازای هر منبع).**

راهنماهای بالینی Clinical Guidelines: 3 **امتیاز (به ازای هر منبع) .**

پتنت Patent: 3 **امتیاز**

ویکی‌پدیا Wikipedia: 3 **امتیاز.**

سری سخنرانی‌ها Seminar series: 3 **امتیاز (به ازای هر سری سخنرانی) .**

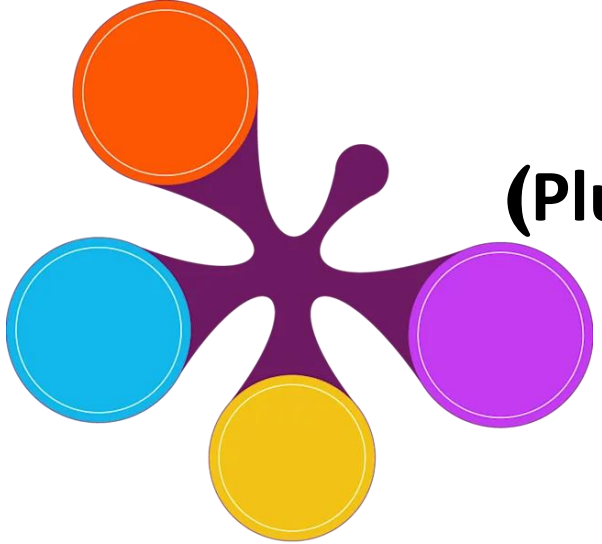
داوری همتا Peer review: 1 **امتیاز .**

Bluesky: 0.25 **امتیاز .**

X**توییتر سابق: ۰.۲۵ امتیاز .**

Facebook: 0.25 **امتیاز (فقط صفحات عمومی منتخب) .**

Pinterest / YouTube: **هر کدام ۰.۲۵ امتیاز .**

پلام ایکس (PlumX)

پلام ایکس (PlumX) در سال ۲۰۱۱ توسط آندریا میخالک (Andrea Michalek) و مایک بوشمن (Mike Buschman) تأسیس شد و در ژانویه ۲۰۱۳ به طور رسمی عرضه شد.

این شرکت در سال ۲۰۱۴ توسط EBSCOخریداری شد و سپس به الزویر (Elsevier) منتقل شد و در نهایت در پایگاه داده Scopus ادغام شد.

دلیل ایجاد آن پر کردن شکاف تأخیر طولانی استنادات سنتی و ارائه یک دیدگاه تأثیرپذیری تحقیقاتی جامع‌تر و به‌موقع‌تر از طریق ردیابی بلادرنگ تأثیرات اجتماعی و توجه وب بود.

PlumX Metrics

- **پنج خانواده اصلی شاخص‌ها:**
- **استفاده** :Usage
- **ذخیره و نشان‌گذاری** :Captures
- **اشاره‌ها** :Mentions
- **تعاملات شبکه‌های اجتماعی** :Social Media
- **استنادها** :Citations

مقایسه Altmetric و PlumX

اگر می‌خواهید بدانیدکه یک مقاله تا چه حد توسط محافل علمی استفاده و ذخیره شده است، PlumX **ابزار بسیار مناسبی است؛**

اما اگر می‌خواهید بدانید یک مقاله تا چه حد در رسانه‌ها و سیاست‌گذاری‌ها مورد توجه قرار گرفته است، Altmetric **مناسب‌تر است.**

بهترین روش این است که هر دو را با هم ترکیب کنید.

آشنایی با Dimensions

- بستر اطلاعاتی و تحلیلی پژوهش
- پیوند میان مقالات، استنادها و طرح‌های پژوهشی
- امکان جست‌وجو و تحلیل آثار علمی
- کمک به بررسی ارتباط میان خروجی‌های پژوهش

Dimensions **صرفاً ابزار آلتمتریکس نیست؛ بستر پژوهشی گسترده‌تری برای پیوند داده‌هاست.**

دایمنشنز (Dimensions)

دایمنشنز (Dimensions) در ژانویه ۲۰۱۸ توسط شرکت Digital Scienceمعرفی شد. این شرکت در لندن مستقر است و در حال حاضر تحت مالکیت گروه انتشاراتی هولتسبرینک (Holtzbrinck Group) آلمان قرار دارد.

دلیل اصلی ایجاد آن، شکستن جزیره‌های اطلاعاتی داده‌های علمی سنتی و اتصال یکپارچه انتشارات، بودجه، پتنت‌ها، کارآزمایی‌های بالینی و سایر داده‌ها بود تا یک پلتفرم داده تحقیقاتی جامع‌تر و بازتر ارائه دهد که فراتر از شمارش استنادات صرف باشد.

اهمیت DOI و فراداده

- DOIشناسه پایدار بسیاری از آثار علمی است.
- .فراداده صحیح، بازیابی و تطبیق اثر را تسهیل می‌کند
- .عنوان، نویسندگان، سال و نشریه باید کنترل شوند
- .نسخه‌های مختلف مقاله ممکن است ردپاهای متفاوت داشته باشند
- .خطا در شناسه یا فراداده موجب نقص گزارش می‌شود

فرایند عملی رصد یک مقاله

- ۱ .انتخاب مقاله
- ۲ .استخراج و کنترل DOI
- ۳ .جست‌وجو در ابزار آلتمتریکس
- ۴ .مشاهده منابع اشاره‌کننده
- ۵ .دسته‌بندی رخدادها
- ۶ .تفسیر و تهیه گزارش

تمرین کلاسی: از DOI تا ردپای اجتماعی

- یک مقاله در حوزه سلامت انتخاب کنید :دیابت، سرطان، یا سلامت روان
- DOIمقاله را استخراج کنید.
- اطلاعات آن را در ابزارهای در دسترس بررسی کنید.
- منابع اشاره‌کننده و نوع توجه را ثبت کنید.
- یافته‌ها را در قالب یک گزارش کوتاه ارائه دهید.

چگونه داده‌های آلتمتریکس را تفسیر کنیم؟

- چه نوع توجهی دریافت شده است؟
- توجه از چه منابعی آمده است؟
- توجه در چه زمانی ایجاد شده است؟
- چه کسانی به اثر توجه کرده‌اند؟
- آیا شواهدی از استفاده یا کاربرد پژوهش وجود دارد؟

آیا امتیاز بالا به معنای کیفیت علمی بیشتر است؟

- خیر؛ توجه آنلاین با کیفیت روش‌شناختی یکسان نیست.
- محبوبیت رسانه‌ای الزاماً به معنای اعتبار علمی نیست.
- موضوعات جنجالی ممکن است توجه زیادی جلب کنند.
- بازتاب گسترده می‌تواند ناشی از انتقاد یا اطلاعات نادرست باشد.
- کیفیت علمی نیازمند ارزیابی محتوایی است.

محدودیت‌ها و منابع خطا

- پوشش نامتوازن پلتفرم‌ها
- امکان دست‌کاری یا خرید تعاملات
- تفاوت رفتار آنلاین رشته‌ها
- تأثیر زبان و جغرافیا
- اشتباه در تشخیص اشاره واقعی از خودکار

اصول استفاده مسئولانه از آلتمتریکس

- .آلتمتریکس را **مکمل** سنجه‌های سنتی بدانید
- .شاخص‌ها را در بافت رشته‌ای و زمانی تفسیر کنید
- .از رتبه‌بندی بر اساس یک عدد پرهیز کنید
- .روش و تاریخ استخراج داده را گزارش کنید
- .محدودیت پوشش را توضیح دهید
- .در تصمیم‌های مهم، به شاخص های آلتمتریکس به تنهایی تکیه نکنید

کاربردهای آلتمتریکس در کتابخانه‌های دانشگاهی

- گزارش بازتاب آنلاین آثار اعضای هیئت علمی
- شناسایی پژوهش‌های دارای بازتاب اجتماعی
- پایش موضوعی و رسانه‌ای پژوهش‌ها
- پشتیبانی از روابط عمومی علمی
- آموزش پژوهشگران درباره دیده‌شدن آثار
- تحلیل اطلاعات پژوهشی در سطح دانشگاه

پایش بازتاب اجتماعی پژوهش در سطح دانشگاه

- شناسایی مقالات دارای بیشترین توجه آنلاین
- شناسایی حوزه‌های موضوعی پربازتاب
- بررسی سهم رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی
- تحلیل الگوی بازتاب در دانشکده‌ها
- شناسایی پژوهش‌های مورد توجه سیاست‌گذاران
- تهیه گزارش دوره‌ای برای مدیران پژوهش

تمرین گروهی :دو مقاله، دو الگوی توجه

- مقاله A ۸۰استناد، ۲اشاره رسانه‌ای، ۱۰بازنشر، ۵اشاره سیاستی
- مقاله B ۱۲استناد، ۱۵اشاره رسانه‌ای، ۱۲۰بازنشر، صفر اشاره سیاستی
- کدام مقاله توجه اجتماعی بیشتری دارد؟
- کدام شواهد استفاده سیاستی بیشتری دارد؟
- آیا می‌توان یکی را در همه ابعاد اثرگذارتر دانست؟

پژوهش دیابت نوع ۲ :سناریوی کاربردی در علوم پزشکی

- انتشار مقاله درباره یک مداخله درمانی
- بازتاب در رسانه‌های سلامت
- معرفی توسط انجمن‌های علمی
- اشتراک‌گذاری در شبکه‌های اجتماعی
- استفاده احتمالی در راهنمای بالینی
- ارجاع در سند سیاستی سلامت

چالش‌های آلتمتریکس برای پژوهش‌های فارسی و ایران

- پوشش محدود برخی رسانه‌ها و شبکه‌های داخلی
- تنوع نگارش نام فارسی و انگلیسی نویسندگان
- دشواری تطبیق آثار و سازمان‌ها
- محدودیت دسترسی به برخی داده‌ها
- کمبود داده استاندارد درباره بازتاب آثار فارسی
- پایین بودن امتیاز لزوماً به معنای نبود توجه نیست.

چک‌لیست ارزیابی کیفیت گزارش آلتمتریکس

- .شناسه اثر صحیح است
- .منبع ابزار و تاریخ استخراج ثبت شده است
- .نوع رخدادها تفکیک شده‌اند
- .اشاره‌های تکراری یا نامرتبط بررسی شده‌اند
- .محدودیت پوشش توضیح داده شده است
- .از نتیجه‌گیری درباره کیفیت علمی صرفاً بر اساس امتیاز پرهیز شده است

جمع‌بندی

- آلتمتریکس پنجره‌ای برای مشاهده بازتاب دیجیتال پژوهش است.
- مکمل استنادسنجی است، نه جایگزین آن.
- تفسیر منبع و نوع توجه از عدد کلی مهم‌تر است.
- کتابخانه‌های علوم پزشکی می‌توانند خدمات پایش بازتاب اجتماعی ارائه کنند.

سپاس از توجه شما